خبر

اژه‌ای: محور برنامه‌های قوه‌قضاییه سند تحول است

آیین تکریم و معارفه روسای قوه‌قضاییه، روز گذشته ضمن بازخوانی حکم رئیس جدید قوه‌قضاییه با حضور حجت‌الاسلام محمدمهدی گلپایگانی رئیس دفتر رهبر انقلاب، حجت‌الاسلام اژه‌ای رئیس جدید قوه‌قضاییه و حجت‌الاسلام رئیسی رئیس‌جمهور منتخب برگزار شد.

به گزارش جام‌جم، حجت‌الاسلام غلامحسین محسنی‌اژه‌ای، رئیس قوه‌قضاییه در این مراسم بیان کرد: من خوشحال بودم اگر فرد دیگری برای این سمت انتخاب می‌کردند و من در خدمت ایشان می‌بودم، ولی تقدیر این‌گونه بود و من دلم بسیار روشن است که با فضل پروردگار و کمک دیگران قدم‌هایی را برای خدمت به مردم و نظام برداریم.

رئیس قوه‌قضاییه افزود: از کسانی که در این ایام با اظهار محبت‌هایشان، این طلبه حقیر را دلگرم کردند، تشکر می‌کنم و از خدا می‌خواهم درک صحیح شرایط، اخلاص در عمل و تحمل این بار سنگین را به من عنایت کند.

وی با تأکید بر سند تحول قضایی گفت: محور برنامه‌های قوه‌قضاییه، سند تحول است و این دوره، دوره تحول و تعالی خواهد بود و باید همان‌طور که انتظار مردم است با وحدت و یکپارچگی با همه مسؤولان قدم‌های بلندی برداریم.

محسنی‌اژه‌ای در ادامه به بیان محورهای اصلی برنامه‌های قوه‌قضاییه در دوره جدید پرداخت و گسترش عدالت در همه ساحت‌ها، مبارزه جدی‌تر و قاطع‌تر با فساد در همه عرصه‌ها و توسعه فناوری برای خدمت بهتر و ارزان‌تر و در مواردی به صورت مجانی را سه برنامه اول قوه قضاییه دانست.

رئیس دستگاه قضا با بیان این‌که استفاده حداکثری از ظرفیت‌های مردمی از برنامه‌های اصلی قوه‌قضاییه است، گفت: استفاده حداکثری از ظرفیت‌های مردمی می‌تواند به پیشگیری از وقوع جرم و کاهش پرونده‌های ورودی به قوه‌قضاییه منجر شود.

وی ایجاد سازوکارهای گسترش آزادی‌های مشروع را برنامه دیگر قوه‌قضاییه در دوره جدید برشمرد و بیان کرد: آزادی‌های مشروع سازوکار و تعریفی می‌خواهد تا از آزادی‌های مشروع بیش از پیش بتوانیم دفاع کنیم.

محسنی‌اژه‌ای بازنگری در ارتباط با ضابط و قاضی و بازنگری در نحوه سرویس‌دهی به مقامات امنیتی، اطلاعاتی و انتظامی را از دیگر ضرورت‌های تحول دستگاه قضا دانست و گفت: باید به صورت گسترده برای همه اقشار جامعه آرامش ایجاد شود و از نفوذ بدخواهان به بخش‌های نظام جلوگیری شود.

وی افزود: به‌علاوه باید از تفحص و تجسس بی‌مورد در مواردی که اسلام و قانون اجازه نداده است، جلوگیری شود.

رئیس قوه‌قضاییه با تأکید بر نیاز به توجه مضاعف به خانواده قوه‌قضاییه گفت: در این موضوع تلاش‌های بسیاری شده است اما هنوز جا دارد این خانواده بزرگ را مردم بشناسند. ما بسیار قضات و مدیران شایسته داریم که زحمتشان بر مردم پوشیده است.

وی افزود: موضوع دیگری که باید به آن توجه شود، صیانت کامل از قوه‌قضاییه است؛ چراکه در این قوه اگر لکه کدری هم باشد، دیده می‌شود.

رئیس دستگاه قضا با تأکید بر این‌که قوه‌قضاییه باید ملجا و پناه هر تظلم‌خواهی باشد، گفت: هرکس مورد ظلم قرار گرفت باید بتواند به قوه‌قضاییه مراجعه کند و حق خود را ارزان و سریع به دست آورد.

باید به افراد کم‌توان نگاه ویژه داشته باشیم

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی‌اژه‌ای گفت: باید به کسانی که نه زبان گفتن دارند و نه پای آمدن، نگاه و کمک ویژه داشته باشیم. الان افرادی هستند که نمی‌توانند وکیل بگیرند و از طرفی به قانون هم آشنا نیستند، این افراد توان پرداخت پول به وکیل و کارشناس هم ندارند، بنابراین ما باید نگاه ویژه‌ای نسبت به این قشر داشته باشیم و در این مرحله دولت و مجلس حتما باید کمک کنند.

وی افزود: با حضور حجت‌الاسلام رئیسی که بر تمام کمبودهای قوه‌قضاییه وقوف دارند، در قوه‌مجریه، امیدواریم بتوانیم بسیاری از مشکلات دستگاه قضا را حل کنیم.

ثبت‌نام مسکن ملی اقساطی غیرقانونی است

معاون وزیر راه گفت: فراخوان عمومی برای ثبت‌نام طرح ملی مسکن اقساطی وجاهت قانونی ندارد. محمود محمودزاده گفت: وزارت راه و شهرسازی از شرکت تعاونی طرح ملی مسکن اقساطی که از نام طرح اقدام ملی مسکن سوءاستفاده کرده و به شکل غیرقانونی اقدام به پیش‌فروش مسکن کرده است، شکایت حقوقی کرده است. معاون وزیر راه و شهرسازی با اشاره به این‌که اخیرا فراخوان عمومی در خصوص ثبت‌نام طرح ملی مسکن اقساطی منتشر شده که فاقد وجاهت قانونی است و هیچ‌گونه ارتباطی با طرح اقدام ملی مسکن ندارد، افزود: شرکت تعاونی تحت‌عنوان طرح اقدام ملی اقساطی مسکن، طرحی را معرفی کرد که هیچ‌گونه ارتباطی با طرح اقدام ملی مسکن ندارد و در واقع از عنوان طرح اقدام ملی مسکن سوءاستفاده شده است. معاون مسکن و ساختمان وزیر راه و شهرسازی ادامه داد: این مجموعه شرکت‌ها با اقدامات غیرقانونی پروژه‌هایی را پیش‌فروش کرده‌اند که کاملا غیرقانونی است و در این خصوص هیچ‌گونه مجوزی از سوی وزارتخانه به آنها ارائه نشده است.

بررسی ۱۰ ابرچالش اقتصادی دولت دوازدهم در آستانه تشکیل دولت جدید

میراث اقتصادی روحانی برای رئیسی

۱۲ مرداد فعالیت دولت سیزدهم آغاز می‌شود و مراسم تحلیف ریاست جمهوری در ۱۴ مرداد برگزار خواهد شد

محمدحسین علی‌اکبری

اقتصاد

۱۲ مرداد، دولت دوازدهم اختیارات خود را به رئیس جمهور جدید واگذار می‌کند و هرچه به او تحویل شود، نقشه راه سال‌های آینده را مشخص خواهد کرد. دولت سیزدهم در آغاز کار خود، در کنار مشکلات تاریخی تورم و کسری بودجه، با بحران شیوع کرونا و رکود بورس هم مواجه است و دولت دوازدهم به جای حل آنها، این معضلات را به دولت آینده منتقل کرده است. اقتصاد سیاسی ایران در دولت یازدهم و دوازدهم به جای تکیه بر توانمندی‌های داخلی، راه حل مشکلات اقتصادی را به مذاکرات هسته‌ای و توافق‌نامه برجام گره زد. خروج آمریکا از برجام و کاهش صادرات نفت نشان داد بهبود نسبی شاخص‌های اقتصادی در دولت یازدهم بیش از آن‌که بر بستر اصلاح روندها استوار باشد، روی تزریق منابع سرمایه‌ای نفت به بخش حقیقی اقتصاد وابسته بود. در ادامه به بررسی چند مشکل اقتصاد ایران در دولت آینده و تاثیر متقابل آن بر اقتصاد سیاسی دولت می‌پردازیم. بزرگ‌ترین نقدی که کارشناسان به بحث اقتصاد دارند به نقدینگی و تورم باز می‌گردد. به دلیل رشد چشمگیر هزینه‌های دولت در سال جاری به نسبت درآمدهای پایدار، کسری بودجه عملیاتی به بیش از ۵۰ درصد هزینه‌ها رسیده است و دولت برای جبران کسری بودجه باید نزدیک به ۲۷۰ هزار میلیارد تومان از دارایی‌های مالی خود را واگذار کند. عدم اهتمام دولت به آغاز عرضه ۹۵ هزار میلیارد تومان سهام دولتی در بورس و همچنین فروش اوراق دولتی در نیمه سال، احتمالا فشار جبران کسری بودجه را به نیمه دوم سال منتقل خواهد کرد و باعث ایجاد تنش در بازار سرمایه و بازار بانکی خواهد شد. آنچه در ادامه می‌خوانید میراث دولت یازدهم و دوازدهم برای دولت سیزدهم است.

بیکاری گسترده

تا قبل از شیوع ویروس کرونا در ایران حدود یک میلیون بیکار در کشور برآورد می‌شد اما با شیوع این ویروس حدود ۲ میلیون نفر شغل خود را از دست دادند. مرکز آمار ایران در مورد نرخ بیکاری سال گذشته اعلام کرد در سال ۱۳۹۹ نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر ۹/۶ درصد بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به سال قبل (۱۳۹۸)، ۱/۱ درصد کاهش یافته است. در سال ۱۳۹۹، به میزان ۳/۴۱ درصد جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند، یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند. بررسی تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی حاکی از آن است که این نرخ نسبت به سال قبل (۱۳۹۸) ۲۸ درصد کاهش یافته است. جمعیت شاغلین ۱۵ ساله و بیشتر در سال ۱۳۹۹، برابر با ۲۳ میلیون و ۲۶۳ هزار نفر بوده که نسبت به سال قبل بیش از یک میلیون نفر کاهش یافته است. بررسی اشتغال در بخش‌های عمده اقتصادی نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۹، بخش خدمات با ۴۹/۳ درصد بیش‌ترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعدی بخش‌های صنعت با ۳۳/۳ درصد و کشاورزی با ۱۷/۴ درصد قرار دارند. نرخ بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله حاکی از آن است که ۲۳/۷ درصد از فعالان این گروه سنی در سال ۱۳۹۹ بیکار بوده‌اند.

بررسی نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸ تا ۳۵ ساله در سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد که ۱۶/۷ درصد از جمعیت فعال این گروه سنی بیکار بوده‌اند. بررسی سهم جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر دارای اشتغال ناقص در سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد که ۹/۵ درصد جمعیت شاغل، به دلایل اقتصادی (فصل غیرکاری، رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت بیشتر و...) کمتر از ۴۴ ساعت در هفته کار کرده و آماده برای انجام کار اضافی بوده‌اند. این در حالی است که ۳۴/۴ درصد از شاغلین ۱۵ ساله و بیشتر، ۴۹ ساعت و بیشتر در هفته کار کرده‌اند. این موارد نشان می‌دهد بیکاری و اشتغال بزرگ‌ترین معضل دولت سیزدهم خواهد بود. ضمن این‌که باید توجه داشت ۶۱ درصد شاغلین کشور اکنون زیر خط فقر هستند. اخیرا مرکز پژوهش‌های مجلس در این باره گزارش داده که صرف ایجاد اشتغال نمی‌تواند منجر به فقرزدایی شود و حدود ۶۱ درصد جمعیت شاغلین کشور در دسته فقرا و زیر خط فقر قرار دارند.

بدهی تامین اجتماعی

چندی پیش امیررضا امیرپور، مشاور مدیرعامل تامین اجتماعی گفت: از این به بعد ماهانه شش تا ۱۰ هزار میلیارد تومان برای متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان، کسری بودجه خواهیم داشت. آمار و ارقام نشان می‌دهد تامین اجتماعی در دولت یازدهم و دوازدهم ۳۰۰ هزار میلیارد تومان بدهی ایجاد کرد و با این تراز قرار است تحویل دولت سیزدهم شود. صندوق‌های بازنشستگی در طول سال‌ها مشکلات زیادی داشتند و این مشکلات میراث دولت یازدهم و دوازدهم به دولت سیزدهم است.

کمبود کالاهای اساسی

مرغ، گوشت و برنج در وضعیت خطرناکی هستند. اکنون اغلب دام‌های مولد راهی کشتارگاه می‌شوند که این موضوع منجر به کاهش جمعیت دام سنگین خواهد شد و در اواخر زمستان و اوایل پاییز قیمت گوشت به‌دلیل کمبود، افزایش زیادی خواهد داشت. همچنین جوجه‌ریزی مرغ کاهش چشمگیری داشته و اکنون مرغ در بازار با قیمت ۳۸ هزار تومان به ازای هر کیلو فروخته می‌شود. این در حالی است که قیمت مصوب مرغ ۲۴ هزار و ۹۰۰ تومان اعلام شده و برای خوراک طیور، ارز ۴۲۰۰ تومانی پرداخت می‌شود. همچنین سایر کالاهای اساسی به میزان نیاز ذخیره‌سازی نشده و دولت آینده ممکن است در شش ماهه ابتدایی سال با مشکلاتی از جمله کمبود کالا و گرانی مواجه شود.

کسری ۵ میلیون مسکن

براساس تقاضای موجود، حدود ۵ میلیون کسری مسکن وجود دارد. به‌طوری‌که حدود ۷ میلیون خانوار در خانه‌های اجاره‌ای سکونت دارند که بخشی از آنها با میل خودشان به این کار اقدام کرده و برخی دیگر مجبور هستند. با توجه به میزان آمار ازدواج و طلاق در کشور حدود یک میلیون تقاضای مسکن سالانه اضافه می‌شود. حدود پنج سال از عمر دولت یازدهم و دوازدهم صرف مقابله با سیاست‌های مسکن شد که نتیجه آن رشد بی‌سابقه مسکن است. آمارها نشان می‌دهد هزینه ساخت مسکن از ابتدای سال ۹۲ تا ۱۴۰۰ حدود ۱۱۰ درصد رشد داشته است. مطابق آخرین گزارش بانک مرکزی از بازار مسکن، متوسط قیمت مسکن در تهران طی اردیبهشت امسال ۲۸ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان بوده که نسبت به فروردین گذشته ۱/۸ درصد کاهش را نشان می‌دهد. از سوی دیگر تعداد معاملات مسکن نسبت به ماه مشابه سال گذشته ۶۵/۲ درصد کاهش یافته است. در ماه اول روی کار آمدن دولت یازدهم در مرداد ۹۲ متوسط قیمت مسکن ۳ میلیون و ۸۳۴ هزار تومان بود که طی هشت سال اخیر با رشد سرسام‌آور ۶۹۰ درصدی به حدود ۳۰ میلیون تومان رسیده است. براساس آمار، صدور پروانه‌های ساختمانی حدود ۳۰۰ هزار واحد کاهش یافته، در حالی که نیاز سالانه کشور به مسکن (با توجه به میزان ازدواج‌ها) حدود یک میلیون واحد است. طی هشت سال اخیر کشور با کمبود حدود پنج میلیون واحدی مسکن مواجه بوده است؛ موضوعی که یکی از دلایل افزایش شدید قیمت طی هشت سال فعالیت دولت دوازدهم محسوب می‌شود.

رشد اقتصادی صفر

آمارها نشان می‌دهد طی یک دهه گذشته، متوسط رشد اقتصادی کشور صفر بوده است. تحلیل گزارش‌های مرکز آمار از رشد اقتصادی ایران در دهه ۹۰ نشان می‌دهد که این نرخ از تابستان سال ۹۰ روند نزولی خود را شروع کرد و در طول شش فصل زمستان ۹۰ تا بهار سال ۹۲، رشد منفی را ثبت کرد. در ادامه این افت و خیزها با رشد اقتصادی همراه شد تا این‌که در فصل پاییز ۱۳۹۵ به قله تاریخی خود در دهه مذکور رسید و رشد مثبت ۱۷ درصدی را ثبت کرد. هرچند بخش مهمی از این رشد خیره‌کننده مدیون افزایش صادرات نفت خام بود اما سیاست پولی انبساطی در سال‌های منتهی به سال ۹۵ باعث افزایش شدید تقاضا و رشد بخش غیرنفتی اقتصاد، هم‌زمان با افزایش صادرات نفت شد و توانست رشد منفی ابتدای دهه را جبران کند. براساس قیمت‌های ثابت، تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۹۶ بالاترین رکورد را در دهه ۹۰ ثبت کرد. با آغاز دور جدید تحریم‌ها در سال ۹۷، رشد اقتصادی با کاهش همراه شد، به‌طوری‌که در فصل پاییز سال ۱۳۹۷ به دره تاریخی خود رسید و سطح منفی ۱۱/۴ درصدی برای آن گزارش شد. در صورت رشد نزدیک به صفر در سال ۹۹ و تحقق پیش‌بینی سازمان برنامه و بودجه از رشد ۲/۸ درصدی در سال ۱۴۰۰، تولید ناخالص داخلی ایران در سال پایانی دهه ۹۰ به سطح سال ۹۰ خواهد رسید که بیش از ۱۰ درصد کمتر از رکورد سال ۹۶ خواهد بود. این به معنای یک دهه از دست رفته در اقتصاد ایران است. به‌گفته کارشناسان، دلایل کاهش رشد اقتصادی در دهه ۹۰ مواردی مانند وابسته شدن برنامه‌های اقتصادی دولت به نتیجه مذاکرات هسته‌ای، بی‌توجهی به اصلاح ساختارهای اقتصادی در حوزه‌های مختلف نظیر مالیات، بودجه و بانک، تعارض منافع مدیران دولتی با اکثریت جامعه و بی‌توجهی به انتقادات سازنده است. نتیجه این سیاست، تشدید فشار معیشتی به دهک‌های متوسط و کم‌درآمد جامعه بود. براساس پیش‌بینی‌ها رشد اقتصادی ایران در پنج سال آینده حدود ۲ درصد سالانه خواهد بود و این به‌معنای ادامه مشکلات معیشتی در سال‌های آینده است که برای تغییر این وضعیت باید به شکل جهشی، رشد اقتصادی کشور افزایش پیدا کند. افزایش سرمایه‌گذاری داخلی با اصلاح قوانین مالیاتی، جذب سرمایه‌های خارجی، توجه به تولیدات صادرات‌محور برای حضور در بازار کشورهای منطقه، ایجاد محدودیت واردات کالاهای مشابه تولید داخل، کاهش وابستگی بخش تولید به نهاده‌های وارداتی، توسعه صنایع با ارزش افزوده بالا به جای صادرات مواد خام و اصلاح قوانین مالیات و تجارت و بانکداری از جمله اقداماتی است که باید در دستور کار دولت سیزدهم قرار بگیرد.

کاهش هواپیمای فعال

یکی از افتخارات دولت یازدهم کاهش عمر ناوگان هوایی کشور بود و پس از برجام، ۱۶ فروند هواپیما به ناوگان هوایی کشور افزوده شد اما در دولت یازدهم و دوازدهم تعداد هواپیماهای فعال ایرلاین‌ها ۱۲/۲ درصد کاهش یافته است. پس از توافق برجام، هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران قرارداد خرید ۱۰۰ فروند هواپیمای ایرباس، ۸۰ فروند هواپیما از کمپانی بوئینگ و ۲۰ فروند هواپیمای ای‌تی‌آر را امضا کرد. در نهایت نیز از این ۲۰۰ فروند هواپیما ۱۶ فروند هواپیما به ایران تحویل داده شد. بر این اساس سه فروند هواپیمای ایرباس (ایرباس ۳۲۱ و دو فروند ۳۳۰) و ۱۳ فروند هواپیمای ای‌تی‌آر ۷۲ تحویل ایران‌ایر شد. مطابق آماری رسمی منتشر شده از سوی وزارت راه و شهرسازی، تعداد کل هواپیماهای کشور در سال ۱۳۹۲ بالغ ۲۵۴ فروند بود که از این تعداد ۱۴۷ فروند فعال بوده است. سال ۱۳۹۵ و در زمان توافق برجام تعداد هواپیماهای فعال کشور به ۱۸۰ فروند افزایش یافت. این در حالی است که در زمان حاضر تعداد هواپیماهای فعال کشور به ۱۵۸ فروند کاهش یافته است؛ به عبارت دیگر تعداد هواپیماهای فعال کشور در دولت اول و دوم روحانی به ۱۲/۲ درصد کاهش یافته است؛ مسأله‌ای که تاثیر منفی آن بر حمل‌ونقل هوایی مسافری کشور به‌خوبی مشهود است. در دولت اول حسن روحانی، با دستور عباس آخوندی وزیر سابق راه و شهرسازی قیمت بلیت هواپیما آزادسازی شد و موجبات بروز سونامی قیمتی در پروازهای داخلی را فراهم کرد. این نابسامانی شش سال پس از آزادسازی همچنان ادامه دارد و ایرلاین‌های داخلی از نبود تناسب بین عرضه و تقاضا نهایت استفاده را برده‌اند. همین چند روز قبل شرکت‌های هواپیمایی در اقدامی هماهنگ نرخ بلیت پروازهای داخلی را حدود ۴۰ درصد افزایش دادند که با ورود سریع وزیر راه و شهرسازی این افزایش قیمت فعلا منتفی شده است. قطعا در دولت سیزدهم باید در این مورد نیز تصمیم‌گیری شود.